

porunci biblice capitale – *nu ordonează lucrurile în scenă, doar transpare, prin paravanul întâmplărilor*. Farmecul piesei acesteia a lui Pielmeier este că poate fi citită scenic și ca un text despre ciudata întâlnire a trei femei, dintre care una „specială” ...Poate nu e cel mai spectaculos unghi posibil de interpretare acesta, dar devine convenabil, mai ales datorită acțiunilor serioase, laborioase din distribuție.

Teatrul Odeon – Agnes, aleasa lui Dumnezeu de John Pielmeier. Traducerea: Anca Florescu și Costin Manoliu. Regia: Marius Oltean. Scenografia: Constantin Ciub. Muzica: Iosif Herța. În distribuție: Carmen Tănase (*Doctorița Livingstone*), Virginia Rogin (*Stareța*), Elvira Deatcu (*Agnes*). Data premierei: 16 decembrie 2004

TEATRUL BULANDRA

Claudia LIPAN

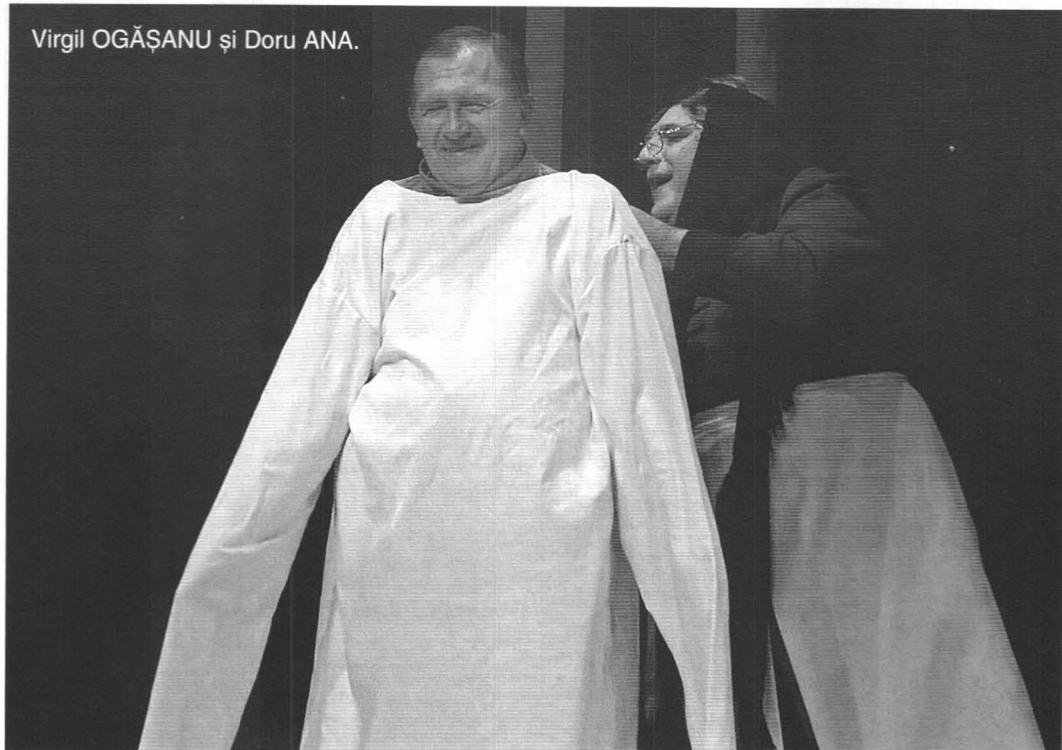
Religia copilului

Noua întâlnire a Cătălinei Buzoianu cu opera lui August Strindberg s-a realizat la Teatrul Bulandra în spectacolul *Tatăl*. Scrisă în 1887, piesa este prima dramă naturalistă a autorului. Cu ea va debuta, de altfel, și ca dramaturg când, în același an, are loc în Danemarca premiera mondială în teatru. Piesa implică mai multe idei contemporane, printre care conflictul dintre bărbat și femeie pentru supremația casnică și realizarea în viață a propriului copil. Avem pe scenă un decor anost, cu nuanțe de negru și gri, cu obiecte mărunte care dezvoltă preocupările savantului casei: vrafuri de cărți prăfuite, chimicale, laborator experimental (scenografia este semnată de portugheza Salome Letras). Personajele se mișcă parcă mecanic la sugestia coregrafei Mălina Andrei. Puțina viață care palpită într-o casă dominată de spiritele invocate de o bunică nebună vine dinspre voiciunea copilei *Bertha* (Anamaria Marinca) sau dinspre atenția necontrolată a doicii sale.

Tatăl este un căpitan preocupat de domeniul mineralogiei, cu inteligență sclipitoare, dar viață sufletească precară. El trăiește într-o casă guvernată de femei. Treptat, această realitate începe să-l incomodeze. Cu toate acestea, vrea ca fiica lui să primească educația cea mai potrivită. Și crede că are tot dreptul să ceară asta. Iar educația lui nu seamănă nici pe departe cu educația spiritistă pe care i-o face bunica, cu educația artistică a mamei, cu cea baptistă a guvernantei, sau cu cea metodistă a profesoarei. Singura metodă pe care o aplică este și una radicală – plecarea de acasă a copilei.

Virgil Ogășanu își parcurge replicile cu tăria cu care Strindberg însuși și-a pus în lumină preferința pentru o „religie a copilului” în care a crezut de-a lungul vieții și de care s-a lovit în căsnicia și divorțul său de Siri von Essen. În religia copilului, părinții au atribuții diferite și, cu siguranță, că cel care aduce pâine la gura familiei trebuie să fie tatăl, capul a toate și înțeleptul casei. Dacă rămâne înafara acestui climat paternal, copilul trebuie să știe să se descurce pe cont propriu. Este motivul pentru care Căpitanul visează să-și trimită fata departe de casă. Să devină profesoară. Dacă nu se va mărita, va putea să aibă

Virgil OGĂȘANU și Doru ANA.

un câștig din care să se întrețină. Mama nu are decât un rol episodic în creșterea copilului. Ea îl aduce pe lume și... cam atât. În restul timpului, pare un obstacol care, în cazul Laurei, devine din ce în ce mai greu de învins. Căpitanul are nevoie de toate resursele (intelectuale, fizice, oratorice etc.) pentru luptă. Și, pentru o vreme, reușește. Are destulă putere de decizie, pe care a cultivat-o ani la rând. Singurul lucru cu care dă greș – și din care va izvorî propriul său eșec – este liberul arbitru. Pe care uită să-l mai acorde copilului și pe care mama îl va folosi din plin, cu toate că nu crede în el. Principiul neștiinței ei este unul cât se poate de plauzibil și de real: copilul trebuie să crească armonios, or, asta înseamnă că are nevoie de toată libertatea posibilă pentru a lua propriile decizii în viață. Un amănunt pe care tatăl îl omite în dorința-i firească de a-și încerca abilitatea de Căpitan și de a sfârși un război cu o victorie certă.

Valeria Ogășanu aplică tehnica personajului lipsit de scrupule, de putere și naivitate până la proba contrarie. În clipa când i se dau pe mână frâiele, nu ezită să le strunească cu dibăcie și, într-un fel, cu răutate. Din momentul în care i se aliază, rând pe rând, toți membrii familiei, respiră aer de stăpână. Știe să lingusească, dar să fie și alintată. Este, într-un fel, oglinda spiței din care se trage. Propriul frate (Petre Lupu), pastor, nu are nimic de-a face cu cele creștine. Trage la măsă în sănătatea celor din casă și sclipește ca un giuvaier când e vorba de câștig material. În timp ce dezvoltă față de ceilalți falsă bunătate, Laura împoașcă în ascuns cu venin spațiul intim al soțului. Din care, bunăoară, face parte și doica.

Valeria OGĂȘANU și Petre LUPU.

Care e interpretată excelent în travesti de Doru Ana, cu flexiuni pline de umor în replici, cu gabaritul vestimentar care o (îl) încurcă, cu bonete și doliu cum îi șade bine unei evlavioase, cu andreele și apucături materne de gospodină. Doru Ana și-a pregătit bine ținuta sfătoasă a bătrânei Margret, nu are nici cea mai minusculă crispă în rol, ba, dimpotrivă, este sarea și piperul spectacolului Cătălinei Buzoianu. Nu lipsește din registrul său nici ironia cu care trece încet de partea mamei, își trădează „copilul adoptiv” pe care l-a crescut cu dragoste și se lasă convinsă ca în transă de nebunia pretinsă cu martori de către soție.

În spectacol apare pregnantă ipoteza sugerată chiar de unul dintre personaje: coloana vertebrală a vieții este voința. În momentul în care aceasta dispăre, întregul sistem interior se prăbușește. În imaginea finală a piesei, instalată la biroul de mineralogie al *Tatălui* înnebunit și ucis, *Mama* preia șefia și instaurează Matriarhatul.

Concluzia că Strindberg ar fi putut pleda în favoarea dezechilibrului dintre bărbat și femeie în căsnicie este puțin probabilă. Chiar încrederea sa în armonia familiei o dovedește. Dar atâta timp cât nu se înțelege că scopul acestei conviețuiri este împlinirea prin cel de alături și nu excluderea lui, consecințele sunt alarmante. Iar copilul, când există, plătește penalizarea.

Teatrul Bulandra și Catedra UNESCO – Tatăl de August Strindberg. Traducerea de Valeriu Munteanu. Regia: Cătălina Buzoianu. Scenografia: Salome Letras. Mișcarea scenică: Mălina Andrei. Muzica: Mircea Florian. Cu: Virgil Ogășanu, Valeria Ogășanu, Doru Ana, Petre Lupu, Radu Amzulescu, Anamaria Marinca/Monica Târnăcop, Domnița Mărculescu-Constantin, Ruxandra Medeleanu, Ionuț Constantin, Iolanda Covaci, Adrian Nor, Cătălin Babliuc, Alina Mihalache, Simona Ghiță, Ioana Dicu.